

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Deres ref: 200905396-/BAB Vår ref: 2009/1532/008/ILA

Dato: 18.01.2010

HØRINGSBREV - FORSKRIFT OM RAMMEPLAN FOR GRUNNSKOLELÆRERUTDANNINGEN

Vi viser til høringsbrev angående ny Forskrift for grunnskolelærerutdanning datert 06.11.2009. I brevet er Høgskolen i Bodø som en av høringsinstansene bedt om å komme med våre innspill innen høringsfristen 20.januar 2010.

Saken har vært tatt opp bredt i vår faggruppe knyttet til lærerutdanning, og forslaget til ny forskrift får etter Høgskolen i Bodøs mening på en god måte fram at lærerutdanning er en profesjonsutdanning der kritisk refleksjon over egne praksiserfaringer står sentralt. Dette understrekes blant annet med at utdanningen skal kvalifisere til forskningsbasert yrkesutøvelse og profesjonell utvikling, og bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse (§1). Dette synet videreføres og konkretiseres i § 2 under generelle ferdigheter. Her står det at kandidaten skal kunne reflektere over egen og andres praksis, kunne bruke forskningsresultat og selv gjennomføre systematisk utviklingsarbeid. Dette er etter vår mening tydelige signal på en endring av lærerrollen og synet på lærerkunnskap fra et praksisorientert perspektiv til et profesjonsorientert perspektiv i tråd med St. meld. 11 (2008-2009), noe også Høgskolen i Bodø vil tillegge stor vekt i utviklingen av de nye grunnskolelærerutdanningene.

Høgskolen i Bodø har videre følgende innspill til de ulike paragrafene i forslaget til ny forskrift:

§ 1: Virkeområde og formål

Høgskolen i Bodø har ingen merknader til denne paragrafen.

§ 2: Læringsutbytte

Formuleringene om læringsutbytte er utformet på bakgrunn av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Fra Høgskolen i Bodøs perspektiv mener vi at kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning, både på bachelor- og masternivå, ikke i tilstrekkelig grad er utformet med tanke på utvikling av yrkesrettede profesjonelle kvalifikasjoner. Vi finner at deler av EU's kvalifikasjonsrammeverk for *Livslang læring* i

---

Saksbehandler: Ida Pinnerød	Telefon: 75 51 75 14
Postadresse: Avdeling: Profesjonshøgskolen	Sentralbord: 75 51 72 00
Høgskolen i Bodø E-post: postmottak@hibo.no	Telefaks.: 75 51 74 57
8049 BODØ Internett: www.hibo.no	

denne sammenheng er mer egnet for profesjonsutdanningene, og anbefaler at man i den endelige utformingen av forskriften også bruker dette som utgangspunkt.

Noe av det som må kjennetegne lærerutdanningen som profesjonsutdanning, er at studentene gjennom studiet skal utvikle kunnskaper om profesjonell yrkesutøvelse, der beslutninger må bygges både på forskningsbasert kunnskap og på praktisk erfaringsbasert kunnskap. Det å bli en god profesjonsutøver må innebære evne til å kombinere disse kunnskapsformene, og samtidig gi handlingene et preg av egen profesjonelle identitet og personlighet. I forhold til kvalifikasjonsrammeverket forventer vi at vi under kategorien *Kunnskaper* tydeligere får fram at det her er snakk om forskningsbasert kunnskap. Den erfaringsbaserte kunnskapen vil i særlig grad kunne framkomme som *Ferdigheter*, som gir lærerstudentene et handlingsrepertoar som mestres i en slik grad at studenten tør å prøve det ut.

Generelt synes vi at læringsutbytteformuleringene for studiet i for stor grad vektlegger kunnskapsområder, og i for liten grad får fram ferdigheter og den profesjonelle handlingskompetansen. Det bør avklares hvilke av de åtte kompetansenivå som er formulert i rammeverket, som det er rimelig å kreve skal være nådd som et minimum etter fullført lærerutdanning, og hvilke som skal kunne knyttes til videre kvalifisering og/eller læring i yrket.

”Aktiv læring” og ”elevmedvirkning” er sentrale begrep i Kunnskapsløftet og en viktig del av det dannelsesideal som vår skole bygger på. Kanskje bør det synliggjøres bedre at studentene skal erfare og lære dette også i lærerutdanningen, gjerne sett i sammenheng med at entreprenørskap nå også kommer inn i forskriften. Etter vår mening er det kreativitet og entreprenørskap som dannelsesideal som må vektlegges i lærerutdanningen, mer enn et instrumentelt og økonomisk entreprenørskapsbegrep. Kun ved å utdanne aktive, kritiske, medvirkende og skapende studenter, som ser muligheter og gjør noe med dem i egen skole, kan lærerutdanningen bidra til at disse studentene fremmer de samme dannelsesidealer overfor sine elever.

Under avsnittet om Læringsutbytte særskilt for kandidater 5.-10.trinn savner vi utbytteformuleringer som forutsetter at kandidatene skal ha utviklet kompetanse til å hjelpe elevene, spesielt på ungdomstrinnet, i deres søken i arbeidet med å utvikle selvtillit og identitet. I dagens og morgendagens samfunn forutsettes det at de unge selv skal velge hvem de vil være. Dette stiller store krav til lærernes kompetanse, både ved at de må være gode voksne veiledere, men også ved å kunne respektere den unges individuelle egenart og valg.

Under punktet Felles læringsutbytte for de to utdanningene heter det:

KUNNSKAP

Kandidaten

-har kunnskap om et bredt repertoar av arbeidsmåter og læringsressurser og om sammenhengen mellom innhold, arbeidsmåter og elevenes forutsetninger

I den siste delen savner vi *mål*. Både innhold og arbeidsformer (og vurderingsformer) må sees i sammenheng med mål. Etter vår mening må det synliggjøres i utbytteformuleringen.

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan tilpasse opplæringen til ulike elevers behov ...

”Elevenes behov” er etter vår mening litt utydelig. Læreplanen understreker at tilpasset opplæring skal ta utgangspunkt i elevenes evner og anlegg, interesser og sosiokulturelle bakgrunn. Vi foreslår at dette tydeliggjøres i målformuleringen.

Videre mener vi ved Høgskolen i Bodø at kunnskap om samiske forhold er for utydelig i forskriften. Dette nevnes kun i § 1 *Virkeområde* og formål: *”Grunnskolelærerutdanningene skal kvalifisere kandidatene til å ivareta opplæring om samiske forhold og ha kunnskap om samiske barns rett til opplæring i tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk for grunnopplæringen.”*

Høgskolen i Bodø mener det er helt nødvendig at alle lærere, uavhengig av utdanningsinstitusjon, skal ha nødvendige kunnskaper om samiske forhold i sin lærerrolle. Dette må sikres kunnskap gjennom at det implementeres i de ulike fag, og være obligatoriske emner i de to grunnskolelærerutdanningene. Vi mener dette må konkretiseres og tydeliggjøres i § 2 *Læringsutbytte*, og vi mener derfor følgende formuleringer bør derfor tilføyes rammeplanforskriften under felles læringsutbytte for kandidater i begge utdanningsløp:

KUNNSKAP

- kandidaten har kjennskap til samiske forhold når det gjelder samisk språk, historie, kultur; og samiske barns rett til opplæring

FERDIGHETER

- kandidaten kan planlegge gjennomføre opplæring til barn på ulike trinn på en slik måte at kunnskap om samisk språk, historie, kultur og opplæring ivaretas og utvikles

GENERELL KOMPETANSE

- kandidaten innehar en bevisst holdning til samiske spørsmål og kan bidra til forståelse i samfunnet for hvorfor samiske rettigheter til språk, kultur og opplæring må ivaretas

§ 3 Struktur

Rammeplanutvalget skriver i sine kommentarer (2. avsnitt) ” .... På samme måte skal studentene som tar grunnskolelærerutdanningen for 5. – 10. trinn, sikres kompetanse for alle trinn i denne utdanningen.”

Slik det står formulert her, kan det synes som om alle barn som begynner i 5. klasse er like. Vi mener at det må komme tydelig fram at studentene på denne utdanningen også må få kunnskap om og erfaring med ”begynnerorienterte” metoder. Det vil alltid kunne være elever både på 5. og senere trinn som har behov for mer konkrete og handlingsrettete tilnærminger for å lære. I dag skal alle studentene få slik kompetanse fordi de både lærer om og har praksis på småskoletrinnet. Vi mener dette er helt sentralt for at lærerne på de øverste klassetrinnene skal kunne tilpasse opplæringen på en forsvarlig måte.

Høgskolen i Bodø vil videre understreke betydningen av at de kreative / praktisk- estetiske fagene ikke svekkes i den nye lærerutdanningsreformen, men at man benytter anledningen til å løfte disse fagene for å skape bedre læringsarenaer. Når det gjelder § 3 mener Høgskolen i Bodø at man må sikre *muligheten* til dispensasjoner for forsøk med utvidede fag som for eksempel innenfor drama.

En god måte å sikre unntaksmuligheter på kan være å foreta en justering i *Premisser for strukturen for grunnskolelærerutdanningene* (jf. tabell s. 9 i Høringsnotat om ny forskrift). Dersom begrepet *normalt* brukes som en føring her, må dette kunne anvendes også for å sikre fordypningsmuligheter i for eksempel drama ved miljøer som har særlige forutsetninger/tradisjoner for å gi slikt studietilbud. For begge strukturene kan teksten i 3. kolonne i tabellen justeres slik:

Fagkretsen skal normalt kunne inneholde et skolerelevant fag på inntil 30 studiepoeng som ikke er skolefag.

En slik formulering innebærer mulighet for å kunne søke om dispensasjon til 60 studiepoengs omfang for fag som for eksempel Drama.

§ 4 Nasjonale retningslinjer, programplan og indikatorer.

Høgskolen i Bodø har ingen merknader til denne paragrafen.

§ 5 Fritaksbestemmelser

Høgskolen i Bodø ønsker at det i forskriftens § 5 også sies noe om innpassing av studier fra utenlandske læresteder. Dette er et viktig område i ei tid hvor internasjonalisering er helt sentralt også i forbindelse med rekruttering og utdanning til læreryrket.

§ 6 Ikrafttredelse og overgangsregler

Høgskolen i Bodø har ingen merknader til denne paragrafen.

Med hilsen

Pål A. Pedersen
rektor

Stig Fossum
direktør